

רשויות

הצעות חוק

7 בינואר 1985

1708

י"ד בטבת התשמ"ה

עמוד

62

חוק העבירות המינהליות, התשמ"ה-1985

מתפרסמת בזה הצעת חוק מטעם הממשלה:

מבוא

1. מטבעו של חוק שהוא קובע כי מי שמפר הוראה מהוראותיו עובר עבירה וצפוי לעונש שנקבע בחוק. בדרך כלל קובע החוק עונש של מאסר או קנס, המחוקק נוטה לגוון את דרכי הענישה. כך נוספו עונשים של מאסר על תנאי, שירות לתועלת הציבור, התחייבות להימנע מעבירה ועוד, ראה בעיקר חוק העונשין, התשל"ז-1977, פרק ה': דרכי ענישה, סעיפים 35 ואילך. עלי פי רוב העונש מוטל באמצעות הליך פלילי המוסדר בחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982.

2. ההתפתחות הגדולה של העת החדשה, בתחומים רבים של חיי החברה והמשק, הביאה עמה גם מספר גדול של חוקים חדשים המסדירים תחומים אלה, ובין היתר קובעים עונשים על הפרת התסדרים. בעקבות חוקים אלה גדל מאוד גם ההיקף של חקיקת המשנה, הכוללת תקנות המתקנות בידי שרים או רשויות אחרות וחוקי-עזר המוצאים בידי רשויות מקומיות, ואף אלה קובעים בדרך כלל עבירות ועונשים. התוצאה היא שבעשרות השנים האחרונות גדל לאין שיעור המספר הכולל של עבירות פליליות בספר החוקים ובקובץ התקנות.

3. רוב העבירות הפליליות שנתווספו לאחרונה כאמור שונות באופיין מן העבירות הפליליות המסורתיות. לענין זה מקובל להבחין בין שני סוגים עיקריים של עבירות פליליות. על הסוג הראשון נמנות עבירות שמקובל לראות בהן פגיעה במוסר ואף קלות,

כגון גניבה, שוד, תקיפה או אונס. לפי טבע הדברים, מעשים מסוג זה נחשבו עבירה פלילית בכל זמן ובכל מקום. אלה הן עבירות בעלות אופי פלילי מובהק, בלע"ז הן קרויות בשם *Mala in se*.

4. על הסוג השני של עבירות נמנים מעשים שלא היה מקובל לראות אותם כעבירה, וברוך כלל אף לא במעשים שיש עמם פגיעה במוסר או קלון, עד שהמחוקק אסר אותם. לפיכך הן קרויות בלע"ז בשם *Mala prohibita*. אלה הן, בדרך כלל, עבירות הנובעות מהסדרים חדשים באופן יחסי, שהונהגו על-ידי המחוקק בתחומים שונים, כגון נקיזת ובריאות, בטיחות בדרכים ובמפעלים, הכגון ובניה, מסחר ומחירים, מיסוי וכיוצא באלה. עבירות אלה, שפעמים רבות נכשלים בהן אנשים במהלך עסקים רגילי, הן לעתים קרובות עבירות של אחריות מוחלטת הנוצרות אף בהעדר כוונה פלילית. המחוקק ראה צורך לקבוע עונשים על עבירות אלה כאמצעי לאכיפה של ההסדרים שנקבעו בתוקף לטובת הציבור או חלק מן הציבור, כדי לקבוע דפוסי התנהגות חדשים ולהרתיע מפני הפרתם. לעבירות מסוג זה נקרא להלן בשם "עבירות מינהליות".

5. לדרכי הענישה המקובלות יש חסרונות הבאים לידי ביטוי בולט במיוחד לגבי העבירות המינהליות. ואלה החסרונות העיקריים:

(א) התליך הפלילי המקובל הינו הליך מסורבל, ולכן גם, בדרך כלל, ממושך ויקר. משום כך אין הוא יעיל במידה הראויה, ואף אין הוא משתלם מבחינת המשאבים שיש להשקיע בו, כאשר מדובר במספר גדול של עבירות (כמו, לדוגמה, עבירות תעבורה) שאין בהן חומרה רבה.

(ב) המשטרה מוגבלת במשאביה, והיא נוטה לתת עדיפות למלחמה בעבירות חמורות, ולפיכך אין היא מקדישה די משאבים ומאמץ לטיפול בעבירות המינהליות. התוצאה היא שנפגעת מאוד האכיפה של חוקים רבים, המסדירים תחומים שונים של חיי החברה והמשק, אף שיש להם חשיבות מרובה לאיכות החיים.

(ג) עומס רב מוטל על מערכת התביעה ועל מערכת בתי-המשפט, ובמצב הקיים אין הם מסוגלים לקבל על עצמם את הטיפול בכמות העצומה של עבירות מינהליות.

(ד) לעתים קרובות אין הצדקה להטיל על אדם שעבר עבירה מינהלית, שעל-פי רוב אין עמה חומרה רבה, את הכתם של הליך פלילי הורשעה פלילית.

6. בשל חסרונות אלה של דרכי הענישה המקובלות, געשה נסיון למצוא דרכים חלופיות של ענישה על עבירות מינהליות. במדינות אחדות, ובהן שוויצריה וגרמניה המערבית, נתקבלו חוקים מיוחדים לענין זה. המכנה המשותף לחוקים אלה הוא, שמעשים המוגדרים כעבירות מינהליות אינם נדונים, בדרך כלל, בהליכים פליליים, אלא מענישים עליהם באמצעות קנסות המוטלים בידי עובדי ציבור שהוסמכו לכך.

7. גם בישראל אימץ המחוקק, בעיקר בתקופת האחרונה, דרכים מיוחדות של ענישה על עבירות מינהליות, ואלה הדרכים העיקריות לענין זה:

(א) עבירות קנס: לעבירות תעבורה, לפי פקודת התעבורה — סעיפים 1 ו-29; עבירות על חוקי-עזר, לפי פקודת העיריות — סעיף 265, ופקודת המועצות המקומיות — סעיף 26א; עבירות לפי חוק גנים לאומיים, שמורות טבע ואתרי הלאום, התשכ"ג—1963 — סעיף 44; עבירות לפי חוק הסדרת מקומות רחצה, התשכ"ד—1964 — סעיף 13, ועוד. על עבירות קנס באופן כללי ראה חוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב—1982, סעיפים 221 עד 230.

(ב) כופר: לעבירות לפי פקודת מס הכנסה — סעיף 221; פקודת המכס — סעיף 231; פקודת הדואר [גוסס חדש], התשל"ז—1976 — סעיף 117; חוק מס ערך מוסף, התשל"ו—1975 — סעיף 121; חוק מס רכוש וקרן פיצויים, התשכ"א—1961 — סעיף 60; חוק הפיקוח על המטבע, התשל"ח—1978 — סעיף 15, ועוד.

(ג) ועדות קנסות: לפי חוקים המסדירים ענפי חקלאות שונים, כגון: חוק המועצה לייצור ולשיווק של ירקות, התשי"ט—1959 — סעיפים 43 א עד 43 ת; חוק המועצה לענף הלול (ייצור ושיווק), התשכ"ד—1963 — סעיפים 60 עד 66 א; חוק המועצות למוצרי פירות וירקות (ייצור ויצוא), התשל"ג—1973 — סעיפים 41 עד 45, ועוד.

(ד) קנס מינהלי: לפי חוק ארגון הפיקוח על העבודה, התשי"ד—1954, סעיפים 18 ו-78; חוק מס ערך מוסף, התשל"ו—1975, סעיף 122; ועוד.

8. לפחות בחלק מנושאים אלה, כמו ברירות משפט לגבי עבירות תעבורה וכופר בעבירות מטבע, הוכיחו הדרכים החלופיות יעילות יחסית. עם זאת, ברוב החוקים הקובעים עבירות מינהליות, האכיפה צריכה עדיין להיעשות באמצעות הליכים פליליים רגילים, ולא נקבעו בהם דרכי ענישה חלופיות.

9. החוק המוצע נועד לקבוע דרך חלופית לענישה על עבירות מינהליות בדרך כלל. המטרות העיקריות של החוק הן אלה:

(א) לשפר את האכיפה של חוקים ותקנות הקובעים עבירות מינהליות בדרך פשוטה, מהירה וחולה;

(ב) להקל את העומס המוטל כיום על מערכת התביעה ומערכת בתי המשפט; (ג) לאפשר לאדם שעבר עבירה מינהלית לשאת בעונש מתאים, בלי שיוכתם בכתם של עבירה פלילית, אלא אם כן קיימות נסיבות מיוחדות המצדיקות העמדתו לדין פלילי.

10. ואלה הם עיקרי החוק המוצע:

(א) ניתן יהיה לקבוע בתקנות באישור ועדה של הכנסת, כי עבירה פלילית תהיה גם עבירה מינהלית.

(ב) קביעת עבירה פלילית כעבירה מינהלית לא השלול את סמכותו של תובע להגיש כתב אישום בשל העבירה הפלילית.

(ג) על עבירה מינהלית יוטל קנס מינהלי.

(ד) התקנות יקבעו אם הקנס המינהלי יוטל בשיעור קצוב או בשיעור שייקבע לפי שיקול דעתו של עובד ציבור שהוסמך לכך, בהתחשב בנסיבות הענין.

(ה) הקנס המינהלי יוטל על-ידי עובד ציבור שהוסמך לכך.

(ו) אדם שהוטל עליו קנס מינהלי בשל עבירה מינהלית יהיה רשאי, אם יעדיף זאת, להישפט על העבירה בהליך פלילי רגיל בבית המשפט.

(ז) שילם אדם את הקנס המינהלי, לא יראו אותו כמי שהורשע בפלילים, והעבירה תכופר לו.

(ח) החוק המוצע לא יפגע בדרכי ענישה שנקבעו בחוקים שונים, כגון עבירות קנס או כופר, אך ניתן יהיה להמיר דרכים אלה בדרך הקבועה בחוק המוצע.

חוק העבירות המינהליות, התשמ"ה-1985

פרק א': עבירות מינהליות

1. (א) שר המשפטים רשאי לקבוע בתקנות כי עבירה על הוראה שנקבעה בחוק מהחוקים המנויים בתוספת או בתקנות שהותקנו לפיו, שאינה פשע, היא עבירה שבשלה ניתן להטיל קנס בדרך מינהלית (להלן — עבירה מינהלית); הקביעה יכול שתהיה הוד כלל, בתנאים או בסייגים.
- (ב) תקנות לפי סעיף קטן (א) טעונות הסכמת השר הממונה על ביצועו של החוק שלפיו נקבעה העבירה, ואישור ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת.
2. (א) בתקנות כאמור בסעיף 1 ייקבע לכל עבירה מינהלית הקנס שניתן להטילו בדרך מינהלית (להלן — קנס מינהלי); קנס מינהלי יכול שיהיה קנס קצוב או קנס שאינו קצוב.
- (ב) קנס מינהלי קצוב יהיה בסכום קצוב או בשיעורים שיחושבו בדרך שנקבעה בתקנות, ויכול שיהיה בסכומים או בשיעורים שונים לגבי תאגידים, לגבי עבירה מינהלית נמשכת ולגבי עבירה מינהלית חוזרת; לענין זה, "עבירה מינהלית חוזרת" — עבירה מינהלית שעבר אדם תוך שלוש שנים מיום שעבר אותה עבירה ושילם בשלה קנס מינהלי או הורשע בשלה.
- (ג) קנס מינהלי שאינו קצוב יהיה קנס שנקבע לו סכום או שיעור מרבי או קנס שנקבעו לו סכומים או שיעורים מועריים ומרביים, ויכול שהסכומים או השיעורים ייקבעו כאמור בהתחשב בנסיבות של העברין או של ביצוע העבירה שיפורטו בתקנות.
- (ד) קנס מינהלי יכול שיהיה גבוה מן הקנס שנקבע לאותה עבירה בחיקוק או מן הקנס המרבי שניתן להטילו בשלה לפי סעיף 63 לחוק העונשין, התשל"ז-1977, ובלבד שלא יעלה על כפל הקנסות האמורים.
3. (א) שר המשפטים רשאי לשנות שיעורי קנסות מינהליים כשם שהוא רשאי לשנות שיעור קנסות לפי סעיף 64 לחוק העונשין, התשל"ז-1977.

עבירות מינהליות

קנסות מינהליים

שיעור קנס מינהלי

דברי הסבר

סעיף 1 שר המשפטים יוסמך לקבוע כי עבירה שאינה פשע תהיה עבירה מינהלית שניתן להטיל בשלה קנס בדרך מינהלית, בתנאים ובסייגים שייקבעו.

סעיפים 2 ו-3 בתקנות הקובעות ענידה פלילית כעבירה מינהלית ייקבע גם הקנס המינהלי לאותה עבירה.

שיעור הקנס יכול להיקבע לפי שיטות שונות. בדרך כלל הוא יהיה קנס קצוב, דהיינו בסכום קבוע או בשיעור הגיתן לחישוב, וכתוצאה מכך תהיה זיקה ישירה בין הקנס לעבירה ולא לעברין. יחד עם זאת ניתן יהיה לקבוע קנס בלתי קצוב, ששיעורו בכל מקרה ייקבע בהתחשב בנסיבות של העברין או ביצוע העבירה.

קביעת העבירות המינהליות וכן קביעת הקנסות המינהליים לפי סעיף 2 המוצע יהיו טעונים אישורה של ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת, ובכך יתקיים פיקוחה של הרשות המחוקקת על קביעת העבירות וגובה הקנסות המינהליים. כן יהיה צורך בהסכמתו של השר הממונה על ביצוע החוק שבו נקבעה העבירה.

1 ס"ח התשל"ז, עמ' 226.

(ב) שונה קנס מינהלי לפי סעיף קטן (א), תהיה הטלת הקנס על פי פרק ג' וסעיף 14, לפי שיעורו המעודכן של הקנס ביום הטלתו, ואם הוגש ערעור והקנס לא שולם לפני מתן ההחלטה בערעור — לפי שיעורו המעודכן ביום ההחלטה בערעור.

4. שר המשפטים רשאי להוסיף או לגרוע חוק מן התוספת, בהסכמת השר הממונה על ביצועו של אותו חוק ובאישור ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת.

פרק ב': מפקחים ורשמים

5. (א) שר הממונה על ביצועו של חוק שבתוספת, או מי שהוא הסמיך לכך, ימנה מפקח לגבי עבירות על הוראות שנקבעו באותו חוק או בתקנות שהותקנו לפיו, שהן עבירות מינהליות; מפקח יהיה עובד המדינה או עובד של תאגיד שהוקם בחוק.

(ב) שר הממונה על ביצועו של חוק שבתוספת רשאי, בהסכמת שר הפנים, להסמיך בצו ראש רשות מקומית למנות עובד של אותה רשות מקומית להיות מפקח לגבי עבירות על הוראות שנקבעו באותו חוק או בתקנות שהותקנו לפיו, שהן עבירות מינהליות, שנעברו בתחומה של אותה רשות מקומית.

(ג) הודעה על מינוי מפקח שהוא עובד של רשות מקומית תובא לידיעת שר הפנים; שר הפנים רשאי, בכל עת, לבטל את המינוי או לשנותו.

(ד) לא ימונה מפקח לגבי עבירות מינהליות שנקבע להן קנס מינהלי שאינו קצוב, לפי סעיף 2 (ג).

(ה) הודעה על מינוי מפקח והעבירות המינהליות שבתחום סמכותו, וכן הודעה על ביטול מינויו או שינויו, תפורסם ברשומות.

6. (א) שר המשפטים ימנה עובד המדינה להיות רשם לענין חוק זה.
(ב) כשיר להתמנות רשם מי שכשיר להתמנות לשופט של בית משפט שלום.

דברי הפבר

סעיף 4 בתוספת לחוק מנויים חוקים בתחומי המי- סוף, הפיקוח על מצרכים ושירותים, העבור דה והגבלת העישון, שעבירות עליהן ניתנות לקביעה כעבירות מינהליות שהחוק המוצע יחול עליהן. מוצע להסמיך את שר המשפטים, לאחר בחינת כל נושא ונושא, להוסיף חוקים לרשימה זו.

סעיפים להפעלת הוראות החוק המוצע ניתן יהיה 5 עד 7 למנות מפקחים ורשמים. המפקחים ימונו על ידי מי שממונה על ביצועו של חוק או על ידי ראש רשות מקומית ואילו הרשמים ימונו על ידי שר המשפטים.

ההבחנה בין מפקחים ורשמים קשורה בסמכויות שניתן להעניק להם על פי החוק המוצע. בעוד המפק- חים יהיו מוסמכים להטיל קנס מינהלי בשיעור קצוב

כדי להבטיח את גורם התרתעה של הקנס המינהלי מוצע לאפשר קביעה קנס מינהלי גבוה יותר משיעור הקנס הפלילי שאפשר להטילו על מי שעבר אותה עבירה.

מוצע כי ניתן יהיה לעדכן שיעורי קנסות מינהליים בדרך שמערכנים קנסות פליליים לפי סעיף 64 לחוק העונשין, תשל"ז—1977. וזו לשונם של סעיפים קטנים (א) ו-(ב) לסעיף 64 האמור:

"(א) שר המשפטים רשאי לשנות בצו את שיי- עורי הקנסות הקבועים בכל חוק, על פי השיי- נוים שחלו במדד מן המדד שפורסם בחודש שבו הם נקבעו לאחרונה.

(ב) לא יוגדלו שיעורי קנסות לפי סעיף זה לפני שחלפו ששה חודשים מיום ההגדלה הקו- דמת."

(ג) הודעה על מינוי רשם והעבירות המינהליות שבתחום סמכותו תפורסם ברשומות.

כתב מינוי 7. מינויו של מפקח או של רשם יהיה בכתב מינוי לפי טופס שנקבע, ויצויינו בו העבירות המינהליות שבתחום סמכותו.

פרק ג': הטלת קנס מינהלי

הטלת קנס מינהלי קצוב 8. (א) היה למפקח או לרשם יסוד להניח כי אדם עבר עבירה מינהלית שדינה קנס מינהלי קצוב לפי סעיף 2 (ב), רשאי הוא להטיל עליו את הקנס המינהלי שנקבע לאותה עבירה.

(ב) הודעה על הטלת הקנס תומצא לנקנס לפי טופס שנקבע, ותכיל את הפרטים הבאים:

- (1) שם הנקנס ומענו;
- (2) תיאור תמציתי של העובדות המהוות את העבירה;
- (3) ציון המקום והזמן שבהם נעברה העבירה, במידה שאפשר לבררם;
- (4) ציון הוראות החיקוק שבהן נקבעה העבירה;
- (5) הקנס המוטל.

(ג) הנקנס רשאי להודיע בכתב למי שהטיל את הקנס, כי ברצונו להישפט על העבירה; ההודעה תומצא תוך שלושים ימים לאחר שהומצאה לו ההודעה על הטלת הקנס המינהלי; הודיע כאמור, יהולו הוראות סעיפים 13 ו-14.

הודעה וחשובה לענין קנס מינהלי שאינו קצוב 9. (א) היה לרשם יסוד להניח כי אדם עבר עבירה מינהלית שדינה קנס מינהלי שאינו קצוב לפי סעיף 2 (ג), ימציא לו הודעה לפי טופס שנקבע, שתכיל את הפרטים הבאים:

- (1) שם מקבל ההודעה ומענו;
- (2) תיאור תמציתי של העובדות המתוות את העבירה;
- (3) ציון המקום והזמן שבהם נעברה העבירה, במידה שאפשר לבררם;
- (4) ציון הוראות החיקוק שבהן נקבעה העבירה;
- (5) הקנס המינהלי שנקבע לעבירה.

דברי הסבר

סעיפים 8 ו-9 עדיין לא כלולים בהטלת קנס מינהלי בשיעור 9 עד 11 בלתי קצוב. הכלל המוצע בסעיף זה הוא כי רק רשם יתיה מוסמך להטיל את הקנס, ולשם כך נקבעה פרוצדורה מיוחדת.

בעוד הקנס המינהלי הקצוב יוטל בהודעה שתינתן לנקנס, הרי הקנס המינהלי הבלתי קצוב יוטל רק לאחר מתן הודעה מוקדמת לנקנס. בהודעה המוקדמת על הבוונה להטיל קנס מינהלי יימסרו פרטים על העבירה והקנס שנקבע לה, והנקנס יהיה רשאי להשיב בכתב על ההודעה.

בלבד, הרי שלרשמים תוענק גם סמכות להטיל קנס מינהלי בלתי קצוב, דהיינו קנס שיש עמו שיקול דעת בענין גובהו.

סעיף 8 עדיף זה דן בהטלת קנס מינהלי קצוב על ידי מפקח או רשם. הכלל המוצע בסעיף זה הוא כי אם היה יסוד להניח שאדם עבר עבירה מינהלית שדינה קנס מינהלי קצוב, ניתן להטיל עליו קנס מינהלי. מי שהוטל עליו קנס מינהלי יהיה חייב לשלם את הקנס או לבקש להישפט על העבירה בבית המשפט.

(ב) מי שקיבל הודעה כאמור בסעיף קטן (א), רשאי להמציא לרשם תשובה תוך ארבעה עשר ימים מיום המצאת ההודעה, שבה יציין אחת מאלה:

- (1) הוא מודה בכל העובדות המהוות את העבירה; הודה כאמור, רשאי הוא לסעון בתשובתו לענין גובה הקנס המינהלי שיוטל עליו;
- (2) הוא אינו מודה בעובדות המהוות את העבירה, כולן או מקצתן; השיב כאמור, רואים אותו כאילו הודיע שברצונו להישפט על העבירה ויחולו עליו ההוראות החלות על מי שהשיב כאמור בפסקה (3);
- (3) ברצונו להישפט על העבירה; השיב כאמור, יחולו הוראות סעיפים 13 ו-14.

(ג) לא השיב מקבל ההודעה, רואים אותו כאילו הודה בכל העובדות המהוות את העבירה, ואינו טוען לענין גובה הקנס המינהלי שיוטל עליו.

החלטה בדבר
קנס מינהלי
שאינו קצוב

10. הודה אדם כאמור בסעיף 9 (ב) (1) או שרואים אותו כאילו הודה לפי סעיף 9 (ג), יחליט הרשם בעניינו וימציא לו הודעה על החלטתו.

11. (א) מי שהוטל עליו קנס מינהלי כאמור בסעיף 10, רשאי לערור על גובה הקנס, במרעד ולפי סדרי דין שייקבעו בתקנות.

(ב) הערר יוגש לבית משפט כמשמעותו בסעיף 12 שהיה מוסמך לדון בעבירה אילו הוגש בשלה כתב אישום על העורר.

(ג) בערר רשאי בית המשפט לאשר את הקנס המינהלי או להפחיתו, וכן רשאי הוא לחייב את העורר בתשלום הרצאות הערר בסכום שקבע.

פרק ד': משפט פלילי על עבירה מינהלית

הנדרות

12. לענין חוק זה —

"בית משפט" — בית משפט שלום, בית משפט לענינים מקומיים או בית דין אזורי לעבודה, לפי הענין;

"תובע" — כמשמעותו בסעיף 12 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב—1982.²

דברי הסבר

המהוות את העבירה, לא יוטל עליו קנס מינהלי אלא ניתן יהיה להגיש כתב אישום נגדו בבית המשפט.

סעיפים מי שהוטל עליו קנס מינהלי קצוב ומי 12 עד 15 שנמסרה לו הודעה בענין עבירה מינהלית שנקבע לה קנס בלתי קצוב רשאים להודיע שברצונם להישפט על העבירה, ומשהודיעו כך — ניתן יהיה להגיש נגדם כתב אישום לבית המשפט.

מוצע כי גם כאשר נקבעה עבירה כעבירה מינהלית

מקבל ההודעה רשאי להודות בעובדות המהוות את העבירה ולסעון לענין גובה הקנס המינהלי שיוטל עליו. במקרה כזה וכן אם מקבל ההודעה לא השיב כלל עליה, יחליט הרשם בענין והקנס לא יוכל עוד להישפט על העבירה, אולם הוא יוכל לערער על גובה הקנס בפני בית המשפט.

אם השיב מקבל ההודעה כי הוא מבקש להישפט על העבירה או כי הוא אינו מודה בכל העובדות

2 ס"ח התשמ"ב, עמ' 43.

13. הודיע אדם שברצונו להישפט על העבירה לפי סעיף 8 (ג) או לפי סעיף 9 (ב) (3), או שרואים אותו לפי סעיף 9 (ב) (2) כאילו הודיע כאמור, יגיש עליו תובע כתב אישום, וזאת אם ראה שלא לעשות כן, מטעמים מיוחדים שיירשמו. כתב אישום
14. הורשע אדם שהוגש נגדו כתב אישום לפי סעיף 13, לא יפחת הקנס, אם הוא העונש היחיד, מסכום הקנס המינהלי שהוטל עליו לפי סעיף 8, אלא אם כן ראה בית המשפט, מנימוקים שיירשמו, נסיבות מיוחדות המצדיקות הפחתתו. הקנס שיוטל במשפט
15. קביעת עבירה כעבירה מינהלית אין בה כדי לגרוע מסמכותו של תובע להגיש בשלה כתב אישום, כאשר הוא סבור שהנסיבות מצדיקות זאת, ובלבד שטרם שולם קנס מינהלי בשל אותה עבירה. סמכות תובע

פרק ה': תשלום קנס מינהלי

16. (א) קנס מינהלי ישולם תוך שלושים ימים לאחר המצאת ההודעה על הטלתו לפי סעיף 8 (א) או 10, וזאת אם הנקנס הודיע במועד שנקבע לכך כי ברצונו להישפט על העבירה. מועד לתשלום הקנס
- (ב) הגשת ערר כאמור בסעיף 11, אינה דוחה את מועד תשלום הקנס, ואולם אם נתקבל הערר יוחזר הקנס ששולם, במידה שהדבר מתחייב מפסק הדין בערר, בתוספת הפרשי הצמדה וריבית כפי שנקבע בתקנות.
- (ג) רשם שהטיל על אדם קנס מינהלי, רשאי, על פי בקשת הנקנס, להורות שהקנס ישולם בשיעורים ובתקופה שיקבע, ובלבד שתקופת התשלום לא תעלה על ששה חדשים ועל הקנס ייוספו הפרשי הצמדה וריבית כפי שנקבע בתקנות; בקשה לענין זה תומצא לרשם במועד ובדרך שנקבעו בתקנות.
17. (א) לא שילם אדם קנס מינהלי במועד שנקבע לכך, ייוספו עליו הפרשי הצמדה כפי שנקבע בתקנות וכן תוספת פיגור. קנס שלא שולם
- (ב) תוספת הפיגור תהיה המישים אחוזים מן הקנס או מחלקו שלא שולם, לפי הענין, בצירוף הפרשי ההצמדה שנוצרו עליו; לא שולם הקנס המוצמד, או חלקו, עד תום שלושה חדשים מתום המועד שנקבע לתשלומו, תוגדל תוספת הפיגור בחמישים אחוזים נוספים, וכך בתום כל תקופה נוספת של שלושה חדשים.

דברי הסבר

סעיף 16 מוצע כי קנס מינהלי ישולם תוך שלושים ימים, ואם הוטל בידי רשם הוא יוסמן לאפשר תשלומו בשיעורים.

סעיפים בסעיפים אלה מוצעים כללים לגביית קנס 17 עד 19 שלא שולם במועדו, בדומה לכללים הקבוי עים בסעיפים 67, 70 ו-71 לחוק העונשין, התשל"ז—1977, לגבי אי תשלום קנס, אולם בתוספת הפרשי הצמדה כפי שייקבע בתקנות.

לית תהיה נתונה בידי תובע סמכות להגיש נגד העבריין כתב אישום לבית המשפט, הן בטרם הוטל הקנס המינהלי הן לאחר מכן, כל עוד לא שולם הקנס, אם נסיבות העבירה מצדיקות בירור העבירה בבית המשפט. כדי למנוע הגשת בקשות סרק להישפט בבית המשפט מוצע, כי אם הורשע האדם ונגזר דינו לקנס בלבד, לא יפחת הקנס מסכום הקנס המינהלי שהוטל עליו, גם אם הוא עולה על הקנס הקבוע בחוק לאותה עבירה, אלא אם כן התליט בית המשפט להפחית את הקנס בנסיבות מיוחדות שיירשמו.

(ג) סכום ששולם או נגבה על חשבון קנס מינהלי שנתווספה עליו תוספת פיגור, ייזקף תחילה על חשבון תוספת הפיגור ולאחר מכן על חשבון הפרשי ההצמדה.

נביית הקנס 18. הוראות פקודת המסים (גביה) 5, יתולו על גבייתו של קנס מינהלי שלא שולם במועדו, לרבות הפרשי ההצמדה ותוספת הפיגור, כאילו הוא מט כמשמעותו באותה פקודה.

מאסר במקום קנס שלא שולם 19. (א) לא שולם אדם קנס מינהלי שהוטל עליו תוך ששה חדשים מיום הטלתו, רשאי בית משפט, על פי בקשת תובע, לצוות כי יוטל עליו, במקום הקנס שלא שולם, מאסר שלא יעלה על שנה; בית המשפט לא יהיה רשאי להורות שהמאסר יהיה על תנאי. (ב) הוראות סעיף 71 (ג) עד (ה) לחוק העונשין, התשל"ז—1977, יחולו, בשינויים המחוייבים, גם על מאסר לפי סעיף קטן (א).

ביטול רישום או רשיון 20. (א) הוטל על אדם קנס מינהלי בשל עבירה מינהלית הקשורה בעיסוק או בפעולה הטעונים על פי דין רישום בפנקס, רשיון או היתר, ולא שולם הקנס המינהלי במועדו, רשאי בית משפט, על פי בקשת תובע, לצוות על מחיקת רישומו של אותו אדם בפנקס או על שלילת הרשיון או היתר שניתנו לו, או על אי-חידושם או אי-הארכת תקפם, והכל עד לתשלום הקנס או עד תום שנה אחת, לפי המוקדם. (ב) האמור בסעיף זה אינו גורע מהוראות סעיפים 17 ו-19.

הזמנה והתראה 21. (א) בית המשפט יהיה רשאי לתת צו לפי סעיפים 19 ו-20 אף שלא בנוכחות האדם שהצו מתייחס אליו, אם ראה כי הומצאה לאותו אדם הזמנה לדין שבה צויין תוכן הצו המבוקש. (ב) לא יבוצע צו שניתן לפי סעיפים 19 או 20 שלא בנוכחות אותו אדם, אלא לאחר שהומצאה לו התראה שבה יובא לידיעתו תוכן הצו וכן תודעה כי הצו יבוצע אם הוא לא ישלם את הקנס תוך שלושים ימים מיום המצאת ההתראה.

קנס שהטילו רשות מקומית או תאגיד 22. קנס מינהלי שהטיל מפקח שהוא עובד של רשות מקומית או של תאגיד שהוקם בתוק, ישולם לקופת הרשות המקומית או לקופת התאגיד, לפי הענין.

פרק ו': כפרת העבירה ועיצומים אחרים

כפרת העבירה 23. שולם אדם במועד שנקבע לכך קנס מינהלי שהוטל עליו, יראו כאילו כופרה העבירה; ואולם אין בכך כדי לפטרו מחובותיו על פי כל חיקוק.

דברי הסבר

לסייע לרשויות מקומיות או תאגידים המטילים קנסות מינהליים על פי חוק זה.

פעיפים תשלום הקנס המינהלי יביא לכיפור העבירה. 23 ו-24 רה והיא לא תחשב כהרשעה בפלילים. אי תשלום הקנס המינהלי יגרור אחריו הגדלת הקנס ופתיחת הליכים לגבייתו, אך הוא לא יביא לפתיחת הליך פלילי נגד העבריין בשל העבירה המינהלית.

סעיפים כדי לסייע בגביית קנס מינהלי שהוטל לגבי 20 ו-21 עבירה הקשורה בעיסוק או בפעולה הטעונים רישוי על פי דין, מציע להסמך את בית המשפט להפקיע את הרשיון עד לתשלום הקנס או עד תום שנה אחת, לפי המוקדם.

סעיף 22 הוראה מקבילה להוראה המוצעת בסעיף זה קיימת גם בחוקים נוספים, ותכליתה היא

3 חוקי אי, כרך ב', פרק קל"ו, עמ' 1374.

24. חילוט על פי כל חוק אינו מונע הטלת קנס מינהלי והוא בא בנוסף עליו. חילוט
25. עבירה שנקבעה כעבירה מינהלית, לא יחולו לגביה הוראות כל חיקוק בדבר כופר כסף. סייג לכופר
26. נקבעה עבירה על הוראה בחוק מועצה חקלאית כעבירה מינהלית, לא תהיה ועדת קנסות שנתמנתה לפי אותו חוק מוסמכת להטיל קנס בשלה; לענין זה, "חוק מועצה חקלאית" — כל אחד מחוקים אלה: סייג לסמכות ועדת קנסות
- (1) חוק המועצה לייצור ולשיווק של ירקות, התשי"ט—1959⁴;
- (2) חוק המועצה לענף הלול (ייצור ושיווק), התשכ"ד—1963⁵;
- (3) חוק המועצות למוצרי פירות וירקות (ייצור וייצוא), התשל"ג—1973⁶;
- (4) חוק מועצת הפירות (ייצור ושיווק), התשל"ג—1973⁷;
- (5) חוק המועצה לצמחי גוי (ייצוא ושיווק), התשל"ו—1976⁸.

פרק ז': תיקון חוקים שונים

27. בסעיף 23 לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד—1984⁹, בסופו יבוא "ועל עבירה מינהלית ששופט הודיע שברצונו להישפט עליה". תיקון חוק בתי המשפט
28. בסעיף 25 (ב) לחוק הדיינים, התשט"ו—1955¹⁰, בסופו יבוא "ועל עבירה מינהלית שדיין הודיע שברצונו להישפט עליה". תיקון חוק הדיינים
29. בסעיף 23 (א) לחוק הקאדים, התשכ"א—1961¹¹, בסופו יבוא "ועל עבירה מינהלית שקאדי הודיע שברצונו להישפט עליה". תיקון חוק הקאדים
30. בסעיף 28 (ב) לחוק בתי הדין הדתיים הדרוזיים, התשכ"ג—1962¹², בסופו יבוא "ועל עבירה מינהלית שקאדי מדיהב הודיע שברצונו להישפט עליה". תיקון חוק בתי הדין הדתיים הדרוזיים

דברי הסבר

סעיף 26 על פי החוקים המצויים בסעיף זה הוקמו ועדות קנסות המוסמכות להטיל קנסות בעבירות על פי אותם חוקים.

ועדות אלה תמשכנה לפעול גם בעתיד, וסמכותן תהיה לגבי עבירות שלא נקבעו כעבירות מינהליות.

סעיפים בחיקוקים לגבי נושאי משרה שיפוטית 27 עד 31 וחברי הכנסת נקבעו הוראות מיוחדות לענין עבירות קנס. מוצע כי הוראות אלה תחולנה גם לגבי עבירות מינהליות.

מוצע להבהיר שאין בתשלום הקנס כדי לפטור את הנקנס מחובותיו על פי חיקוק ובמקביל לקבוע כי חילוט על פי כל חוק אינו בא במקום קנס מינהלי כי אם בנוסף עליו.

במספר חוקים נקבעו הוראות בענין תשלום כופר כסף במקום העמדה לדין בעבירות על פי אותם חיקוקים.

מוצע לסייג הוראות אלה ולקבוע כי משנקבעה עבירה כעבירה מינהלית לא יחולו לגבי מי שעבר על ההוראות בדבר כופר כסף.

4 ס"ח התשי"ט, עמ' 222.
 5 ס"ח התשכ"ד, עמ' 12.
 6 ס"ח התשל"ג, עמ' 292.
 7 ס"ח התשל"ג, עמ' 310.
 8 ס"ח התשל"ו, עמ' 277.
 9 ס"ח התשמ"ד, עמ' 198.
 10 ס"ח התשט"ו, עמ' 68.
 11 ס"ח התשכ"א, עמ' 118.

31. בסעיף 5 לחוק חסינות חברי הכנסת, זכויותיהם וחובותיהם, התשי"א—1951¹³ —
 (1) בכותרת הסעיף, בסופה יבוא "ועבירות מינהליות";
 (2) בסעיף קטן (א), אחרי "לפקודת התעבורה" יבוא "ועבירה מינהלית" שחבר הכנסת הודיע שברצונו להישפט עליה".
32. בחוק ארגון הפיקוח על העבודה, התשי"ד—1954¹⁴, בסעיף 8, סעיפים קטנים (ב) עד (ז) — בטלים; תחילתו של סעיף זה ביום תחילתו של תקנות שיותקנו לפי סעיף 1 לגבי עבירה לפי סעיף 8 (א) לחוק האמור.
33. בפקודת המכס¹⁵, סעיפים 231 א ו-231 ב — בטלים.
34. בחוק מס ערך מוסף, התשל"ו—1975¹⁶ —
 (1) סעיף 122 — בטל;
 (2) בסעיף 125, במקום "95 ו-122" יבוא "95".

פרק ח': הוראות שונות

35. (א) הודעה או מסמך אחר שיש להמציאו לאדם לפי חוק זה, המצאתו תהיה באחת מאלה:
 (1) במסירה לידו; ובאין למצאו במקום מגוריו או במקום עסקו — לידו בן משפחתו הגר עמו ונראה שמלאו לו שמונה עשרה שנים ובתאגיד ובחבר-בני-אדם — במסירה במשרדו הרשום או לידו אדם המורשה כדן לייצגו;
 (2) במשלוח מכתב רשום לפי מענו של האדם, התאגיד או חבר-בני-האדם, עם אישור מסירה; התאריך שבאישור המסירה ייראה כתאריך ההמצאה; ואולם היום החמישה עשר לאחר המשלוח ייראה כתאריך ההמצאה אף אם אין חתימה על אישור המסירה, זולת אם הוכיח הנמען שלא קיבל את ההודעה או המסמך מסיבות שאינן תלויות בו ולא עקב הימנעותו מלקבלם.
 (ב) היה לנמען עורך דין, דייה ההמצאה לעורך הדין או למתמחה שלו, או בהנחה במשרדו.
 (ג) המצאה למפקח או לרשם, יכול שתהיה במסירה לעובד במשרדו.

דברי הסבר

להטיל קנס, והתראה בדבר שלילת רשיון. מוצע לקבוע הוראות בדבר דרכי המצאת המסמכים וחוקות בדבר המצאתו, שנועדו למנוע התחמקות מקבלת הודעות וכתוצאה מכך התחמקות מן הקנסות שיוטלו. ההוראות המוצעות הן שילוב של ההוראות הקיימות היום בחוק סדר הדין הפלילי, בתקנות סדר הדין האזרחי ובתקנות סדר הדין הפלילי בדבר המצאת הודעות לתשלום קנס או הזמנה למשפט בעבירות קנס.

סעיפים בחוקים המפורטים בסעיף זה קבועות כיום 32 עד 34 הוראות בענין קנסות מינהליים, והחוק המוצע בא להחליפן.

סעיף 35 הפעלתו של החוק המוצע כרוכה בהמצאת הודעות שונות מן הרשויות אל האזרח ומן האזרח אל הרשויות, כגון ההודעה על הטלת הקנס בידי מפקח או רשם, ההודעה של הרשם על כוונה

12 ס"ח התשכ"ג, עמ' 20.
 13 ס"ח התשי"א, עמ' 228.
 14 ס"ח התשי"ד, עמ' 202.
 15 דיני בדינת ישראל, נוסח חדש 3, עמ' 39.
 16 ס"ח התשל"ו, עמ' 52.

(ד) שר המשפטים רשאי להתקין תקנות משלימות בענין המצאת מסמכים, הוא אף בסטיה מהוראות סעיף זה.

36. שר המשפטים ממונה על ביצוע חוק זה והוא רשאי להתקין תקנות לביצוע, לרבות תקנות בדבר —

ביצוע ותקנות

(1) סדרי רישום של עבירות מינהליות;

(2) נוהלים וסדרי דין לפיהם ינהג מפקח או רשם;

(3) סדרי דין לדיון בבקשות לפי סעיפים 19 ו-20.

הוספה

(סעיפים 1 ו-4)

1. פקודת המכס.
2. חוק מס ערך מוסף, התשל"ז—1975.
3. חוק הפיקוח על מצרכים ושירותים, התשי"ח—1958.¹⁷
4. חוק שירותי תיירות, התשל"ו—1976.¹⁸
5. חוק ארגון הפיקוח על העבודה, התשי"ד—1954.
6. פקודת הבטיחות בעבודה [נוסח חדש], התשל"ל—1970.¹⁹
7. חוק שעות עבודה ומנוחה, התשי"א—1951.²⁰
8. חוק חופשה שנתית, התשי"א—1951.²¹
9. חוק איסור אפיית לילה, התשי"א—1951.²²
10. חוק ההניכות, התשי"ג—1953.²³
11. חוק עבודת הנוער, התשי"ג—1953.²⁴
12. חוק עבודת נשים, התשי"ד—1954.²⁵
13. חוק שירות התעסוקה, התשי"ט—1959.²⁶
14. חוק שירות עבודה בשעת חירום, התשכ"ז—1967.²⁷
15. חוק הגבלת הפרסומת למוצרי טבק לעישון, התשמ"ג—1983.²⁸
16. חוק הגבלת העישון במקומות ציבוריים, התשמ"ג—1983.²⁹
17. חוק המועצה לייצור ולשיווק של ירקות, התשי"ט—1959.
18. חוק המועצה לענף הלול (ייצור וייצוא), התשכ"ד—1963.
19. חוק המועצות למוצרי פירות וירקות (ייצור וייצוא), התשל"ג—1973.
20. חוק מועצת הפירות (ייצור ושיווק), התשל"ג—1973.
21. חוק המועצה לצמחי נוי (ייצור ושיווק), התשל"ו—1976.

24 ס"ח התשי"ג, עמ' 115.
25 ס"ח התשי"ד, עמ' 154.
26 ס"ח התשי"ט, עמ' 32.
27 ס"ח התשכ"ז, עמ' 86.
28 ס"ח התשמ"ג, עמ' 38.
29 ס"ח התשמ"ג, עמ' 148.

17 ס"ח התשי"ח, עמ' 24.
18 ס"ח התשל"ו, עמ' 228.
19 דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 16, עמ' 337.
20 ס"ח התשי"א, עמ' 204.
21 ס"ח התשי"א, עמ' 234.
22 ס"ח התשי"א, עמ' 61.
23 ס"ח התשי"ג, עמ' 108.